

Фаворити

Лејн Фарго

За Каџарина, за Тоња, за Сурџа, и за сите друѓи
жестоки жени кои ми покажаа што значи да победим под
твои услови

Денес е десетгодишнина од најлошиот ден во мојот живот.

Божем можам да заборавам, сè и да сакам, кога милиони луѓе, непознати за мене, едвај чекаат да ме потсетат. Сигурно сте го виделе тоа на вести, на насловни страници од списанија, во објави на социјалните мрежи. Можеби планирате вечерва удобно да се сместите на софата, со чинија пуканки в раце, и да ја изгледате целата документарна серија објавена заради одбележување на овој повод. Да гледате сеир, и да си уживате.

Па, слободно: проследете ја оваа претстава. Но, не залажувајте се дека ме познавате. Досега имам слушнато сè: Катарина Шо е кучка, дивјачка, бедна губитничка, манипулативна лажга. Ладнокрвна, измамничка, криминалец. Курва која дава сè за внимание, вистинска курва. Дури, и убиец.

Како сакате нарекувајте ме, повеќе не ми е гајле. Мојата приказна си е моја, и ќе ја раскажам исто онака како што и лизгав: на само мој начин, под само мои услови.

Ќе видиме кој ќе победи на крај.

НАРАТОР: Беа опсесија.

Американскиџе умејнички лизџачи Кајарина Шо и Хит Роча со насмевка се џоклонуваат џред бројна џублика обожава-џтели кои врескаат кон нив за време на Зимската олимпијада во 2014 џодина, во Сочи, Русија.

НАРАТОР: Потоа, скандал.

Шо и Роча, џовџорно оџкружени од џолиа луџе – само шџо, овојат џоколу нив се папараци кои џи довикуваат џо име, бленди шџракаат, блицови блескаат, додека шџие двајца излеџуваат од нивниот хоџел во Сочи. Се џробива-ат низ бројниџе луџе со мрачни лица, Хит со еднаџа рака ја џреџрнал Кајарина околу рамена.

НАРАТОР: И на крај... трагедија.

Џорџскиот коменџаџор на „Ен-Би-Си“, Кирк Локвуд, извесџува во живо од олимпијадаџа во Сочи. „Во сиџе досе-џашни џодини во кои извесџувам за умејничкоџо лизџање“, вели додека сериозно одмавнува со џлаваџа, „не сум видел вакво нешџо“.

НАРАТОР: И сега, за првпат, најблиските луџе на Ка-тарина Шо и на Хит Роча ќе ги споделат нивните приказни со кои ќе фрлат нова светлина врз сето она што доведе до досега невидени настани во ова судбоносно олимписко финале.

Умејничкиот лизџач и џоранешен олимпиец Елис Дин зборува во џелевизиско инџервју најравено во еден бар во заџаген Холивуд.

ЕЛИС ДИН: Своевремено се шегувавме дека тие двајца ќе умрат во прегратка заедно или дека со голи раце ќе се убијат еден со друг, ништо помеѓу тие две крајности.

Тренероѝ ѝо уметничко лизгање, Никол Бредфорд, дава интервју во кујнаѝа на нејзиниоѝ дом во ѝредградието на Илиноис.

НИКОЛ БРЕДФОРД: Несомнено беа најталентирани-те лизгачи со кои некогаш сум работела, но кога сега ќе се осврнам на тоа време... да, уште тогаш се гледаа знаците на неволјата која подоцна се случи.

Судијаѝа за уметничко лизгање од САД, Џејн Карер, зборува во камера додека сѝои до ѝереноѝ со мраз во Колорадо.

ЏЕЈН КАРЕР: Како можевме да знаеме? Како можеше кој било да знае?

Низа слики низ брзи блесоци. Каѝарина и Хит ѝаедно лизгааѝ како деца. Поѝоа, ѝосѝари, насмевнаѝи сѝојаѝ на ѝодиум, секој со златен медал околу враѝоѝ. И на крај, како викааѝ еден на друѝ, Каѝарина со размачкана шминка на лицеѝо и со кренаѝа рака до замавне.

ЕЛИС ДИН: Едно нешто со сигурност знам: никогаш повеќе нема да има друг тим како Кет и Хит.

Во кадароѝ ѝолека се ѝојавува фоѝографија од ѝереноѝ со мраз во Сочи. Јаркоцрвени кайки расѝрскани ѝреку олимѝискиѝе круѝови.

ЕЛИС ДИН: И, знаете што? Можеби е најдобро така.

НАРАТОР: Ова е...

ФАВОРИТИ:

Приказнаѝа за Шо и за Роча

ДЕЛ I

Блаґонадежнише

ПОГЛАВЈЕ 1

Откако се уверив дека сум завршила, му го подадов ножот.

Хит се подисправи на колена, а јас се истегнав кон топлото место кое го остави зад себе на креветот за побаво да го гледам: црната коса му блескаше под месечевата светлина, ја стискаше со заби долната усна концентрирајќи се додека со врвот од ножот ја пишуваше првата буква. Беше попрецизен од мене кога засекуваше елегантни заоблени букви под моите невешти засеци.

Шо & Роча, така гласеше изрезбаното откако го заврши. Така ќе беа испишани нашите презимиња на семафорот со резултати на нашиот прв Шампионат по уметничко лизгање на САД кој ќе се одржеше за неколку дена. Така ќе нè најавуваа на церемониите на доделување медали, така ќе пишуваа за нас во весниците и ќе нè бележеа во записите за рекорди. Овие букви ги изрезбавме на средината од антиквитетната плоча од розово дрво на надглавникот на мојот кревет, доволно длабоко за да не може да се извадат со никакво друго стругање.

Имавме шеснаесет години и бевме толку сигурни во сè.

Патните торби веќе ни беа спакувани за пат кон државниот шампионат, костумите и лизгалките беа наредени во уредно купче веднаш до вратата во мојата соба. Без оглед колку години претходно чекавме, работевме и се подготвувавме за овој миг, овие неколку последни часа ги доживувавме како вистинско измачување. Мене ми доаѓаше да заминам веднаш.

Посакував никогаш да не се вратиме.

Хит го остави ножот на мојата наткасна и седна на креветот од каде му се восхитуваше на нашето дело. „Имаш ли трема?“ прошепоте.

Погледнав крај него, кон фотографиите наредени околу големиот прозорец: сите од мојата омилена лизгачка, Шила Лин, двократна добитничка на олимписко злато во уметничко лизгање, жива легенда. Шила никогаш не изгледаше како да има трема, без оглед на тоа со колку предизвици се соочуваше.

„Немам“, му одговорив.

Хит се насмевна и ме погали одоздола преку грбот под маичката на чии гради пишуваше „Свезди на мразот 1996“ која секогаш ја носев кога спиев. „Лажге“.

Најгорниот ред од публиката беше најмногу што се имав доближено до тоа да ја видам Шила Лин во живо. И татко ми многу ја сакаше нејзината сувенирска фотографија залепена за сидот заедно со другите предмети од моето светилиште. Таа беше жена и спортист каква што и јас посакував да станам – не кога ќе пораснев, туку што е можно поскоро.

Кога Шила и нејзиниот партнер Кирк Локвуд ја освоиле нивната прва титула на ниво на целата земја, таа уште била тинејџерка. Таква победа значеше далечна цел за Хит и за мене бидејќи никогаш претходно не сме учествувале на државен шампионат. Претходната сезона се квалификувавме, но немавме доволно средства за да отпатуваме до местото на натпреварот, во Солт Лејк Сити. За среќа, овојпат шампионатот се одржуваше во Кливленд, што беше релативно блиску и евтино со автобус одовде, од Грејхаунд.

Бев убедена дека тој натпревар ќе смени сè за нас.

И, подоцна се покажа дека сум имала право: само, не онака како што замислував.

Хит ме бакна в рамо. „Е па, јас дефинитивно немам трема. Ќе лизгам со Катарина Шо“. Полека ми го изговори името, со длабока почит, насладувајќи се од неговиот звук. „А, нема нешто што таа не може да го постигне“.

Се загледавме еден во друг во тие сенки, толку блиску меѓу себе што здивот ни се мешаше. Подоцна ќе станевме познати по тоа: го продолжувавме мигот пред бакнеж додека не станеше речиси неподносливо, додека секој во публиката не почувствуваше како ни забрзува срцебиенето, како во очите ни се чита чисто посакување.

Но, тоа беше кореографија, а ова беше вистинито.

Усните на Хит конечно се сретнаа со моите – меко, без брзање. Мислевме дека имаме цела ноќ пред себе.

Кога ги слушнавме чекорите, веќе беше предоцна.

Никол Бредфорд, средовечна русокоса жена која носи свеќкав џемџер на закојчување и шешка шминка на лицејто, седи на средишниот осџров во нејзината кујна од соничната, цела во бело, во нејзината куќа во џредџрадије.

НИКОЛ БРЕДФОРД (тренер по уметничко лизгање): Секогаш, по секоја зимска олимпијада, има наплив на сите оние девојчиња кои мислат дека им е судбина да станат ѕвезди, иако обично не се до шолку жестоки во својата желба како што беше Катарина Шо.

На семејни фотоџрафии се џледа Катџрина како девојченце, облечена во различни косџуми за лизгање. На една фотоџрафија џозира џред ѕид џрекриен со фотоџрафии од Шила Лин и ја имичира џозата на Шила од фотоџрафијата во џентџар.

НИКОЛ БРЕДФОРД: На нејзиниот прв час, Катарина рече дека ќе стане славна лизгачка на мраз како Шила Лин. Другите девојчиња веднаш ја замразија.

Четириџодишната Катџрина лизга сама, на лицејто има сериозен израз, косата џ е собрана во две неуредни кики.

НАРАТОР: Иако нејзиното име на крај стана синоним за уметничко лизгање, Катарина Шо на почетокот од кариерата лизгаше самостојно бидејќи немаше момчиња од кои би се избрал нејзин партнер.

Елис Дин седи на барски сџол во некој шик кокџел-бар, со чаша марџини во раката. Тоа е човек во ранише чеџириесетџи џодини, со џалава насмевка и со внимателно средена фризура.

ЕЛИС ДИН (поранешен лизгач): Има *неверојатно* малку момчиња кои сакаат да лизгаат на мраз. Барем кога се лизга во парови, има скокови, плус фрлаш убави девојки во воздух и ги држиш меѓу нозете. Под услов да ти се допаѓаат такви работи.

НАРАТОР: Танцот на мраз е можеби најмалку сфатената дисциплина на уметничкото лизгање.

Архивска снимка на која лизгачиите се најпрвваруваат на пат на танц на мраз на Зимскиите игри во Инсбрук, Австрија, во 1976 година – првата година кога танцоите на мраз влезе во најпрвварувачка категорија како олимписки спорти.

НАРАТОР: Инспириран од танцот во балска сала, танцот на мраз се фокусира врз сложената работа со нозе и врз блискиот партнерски контакт меѓу лизгачите, а не врз акробатски кревања и врз спортски скокови кои се следат во другите категории.

ЕЛИС ДИН: Многу лизгачки на танц на мраз почнуваат да лизгаат со браќата бидејќи браќата им се единствените кои можат да ги привлечат со помош на чувство на вина.

Тоа не беше опција за Кет Шо.

ПОГЛАВЈЕ 2

Вратата се отвори со тресок, а собата ми се исполни со помешана реа од марлборо, Џим Бим и нечисто тело.

Мојот постар брат, Ли.

Со Хит и двајцата срипавме од кревет. Брат ми не сакаше Хит да доаѓа кај нас дома, а камоли кај мене в соба. Тоа само ни даде поттик да пронаоѓаме уште покреативни начини како Хит ќе се прикраде. Ако Ли беше трезен – што се случуваше сè поретко и поретко – си ги ограничуваше забелешките на подбивни дофрлања, можеби понекогаш ќе џитнеше по некој предмет в сид.

А, кога беше пијан? Немаше никакви граници.

„Што прави овој овде, по ѓаволите?“ рече Ли и со тете-равење влезе во собата. „Ти кажав...“

„Јас џебе ти кажав да не ми влегуваш в соба“.

Порано ја заклучував вратата и го оставав во бравата потемнетиот месинген клуч за Ли да не може да сирка низ клучалката, но така беше само додека еднаш Ли не ја кло-цна вратата и не ја скрши бравата.

„Ова е моја куќа“, рече Ли и остро го впери прстот во Хит. „А, џој не е добредојден овде“.

Хит застана пред мене, глатко како во танцов чекор, и му се насмевна на Ли, онака како што и двајцата знаевме дека само уште повеќе ќе го разбесни. „Катарина сака да сум овде“, рече, „И така, дојдов...“

Ли летна напред, го зграпчи Хит за рака и го повлече кон ходникот.

„Престани!“ извикав.

Хит цврсто се фати за рамката од вратата, ги заби прстите во напукнатото дрво. Како спортист во активни

натпревари беше во далеку подобра форма од Ли, но Ли беше повисок од него неколку сантиметри и потешок од него за повеќе килограми. Брутално го повлече кон себе, и Хит беше присилен да ја пушти вратата.

„Ли! Доволно беше“.

Не за првпат, посакав да имаме соседи што ќе живеат доволно блиску до нас за да ја слушнат вревата и да повикаат полиција, но нашата куќа се наоѓаше среде недојдија, а се граничеше единствено со стара шума и со студеното пространство на езерото Мичиген.

Никој немаше да дојде да ни помогне.

Се стрчав кон нив, го зграпчив Ли за крагната од маичката, го повлекох за мрсната коса, правев сè што можев да смислам за да го забавам. Ми заби лакт во ребрата и така ме турна.

Хит храбро се обиде да му згазне на Ли на ножните прсти, а Ли грубо го притисна до оградата. Се најдоа блиску – опасно блиску – до врвот од скалите.

Низ умот ми прелетаа громоморни слики: Хит, во здробено купче во подножјето од скалите, купче од кое шика крв. Коски кои пробиле кожа, толку лошо скршени и изменени што никогаш повеќе нема да може да стои, а камоли да лизга.

Едвај некако се исправив на нозе. Се стрчав кон мојата соба.

Не сфаќав што правам сè додека не му вперив нож право во лицето на брат ми.

„Тргај ги рацете од него“. Го втурнав врвот од ножот до брадосаниот образ на Ли. Мрзеливо се исклешти додека го гледаше ножот. Не веруваше дека сум способна да го повредам.

Но, Хит подобро ме познаваше.

„Катарина“. Колку понизок му беше тонот, толку порапав му звучеше, шушкаше околу рабовите на секој збор како што ветерот шушка низ гранки. „Те молам, спушти го ножот“.

Тоа беше само обично џебно ноже што го извадив од една правлива кујнска фиока. Доволно остро да се резба во дрво со него, но не и да се нанесе сериозна физичка повреда некому, а камоли да се убие. Но сепак, сакав да го повредам Ли, макар само малку.

Таман колку да го натерам барем еднаш да се исплаши од мене.

Го погледнав Хит, како да стоиме во центарот од мразот и чекаме да почне музиката за нашата точка. *Погџоџивен?*

Се сепна и одмавна со главата. Продолжив да го гледам в очи, при што уште посилено го стиснав ножот. Знаев дека мисли оти ова ми е многу лоша идеја – но, и дека подобри нема.

Хит ја наведна брадата малку, речиси незабележително. *Погџоџивен.*

Се фрлив кон Ли и го расеков со ножот преку бицепсот. Ли бесно крикна и го пушти Хит за да може да замавне кон мене. Се поднаведнав и успеав да го избегнам ударот иако го испуштив моето оружје, па се втурнав крај брат ми и се стрчав надолу по скалите. Хит ширум ја отвори влезната врата пуштајќи налет студен ветер, па застана однадвор на прагот за да ме почека.

Ли нижеше пцости кога се сопна на последното скалило и се затетерави кон претсобијето. А, јас продолжував да трчам, со погледот закован за Хит. Речиси стасав до него.

Но, Ли стаса пред мене. Со едната рака ја тресна вратата која се затвори и го спушти резето однатре.

Со другата, ми го втисна ножот до врат.

НИКОЛ БРЕДФОРД: Катарина и Хит се запознаа на мраз, но тој не беше лизгач.

НАРАТОР: Хит Роча пораснал кај згрижувачи. До десетгодишна возраст, веќе живеел во шест различни семејства.

НИКОЛ БРЕДФОРД: Не знам точно каков му бил домашниот живот на Хит, па не сакам да шпекуирам. Само ќе речам дека неговите згрижувачки родители како да не беа многу... вклучени. За првпат зачекори на мраз преку една хуманитарна организација која нудеше бесплатни спортски програми за локалните деца.

Кадароџ ѝолека зумира фоџоџрафија на момчиња во оџрема за хокеј, ѝри шџо се наџласува десетџгодишноџ Хиџ. Тој е единственоџ деџе на фоџоџрафијаџа кое не е бело.

НИКОЛ БРЕДФОРД: Хит се пријави за хокеј и, после секој час, се врткаше околу мразот како да не сакаше да си оди дома. Кога мислеше дека не го гледа никој, ќе седеше на местата за публика и ќе ја гледаше Кет како лизга. Очигледно му беше симпатија. Мене тоа ми се чинеше многу симпатично.

Фоџоџрафија оџ деветџоџдишнаџа Каџарина како џренџира на мразоџ Норџџшор во Лејк Форесџ, Илиноџс. Кадароџ зумира и зад неа, на клуџиџше се џледа седнаџа една замашена фиџура: Хиџ.

НИКОЛ БРЕДФОРД: На крај се спријателија и тој почна да оди дома кај неа на вечера, дури и преноќуваше во куќата на семејството Шо. Таа неколку месеци не ги спомнуваше нејзините амбиции за танц на мраз; мислев дека можеби се откажала и е подготвена да тренира за лизгање

сингл. Требаше да знам дека нема толку лесно да се откаже.

Архивска снимка на езерошо Мичиџен среде зима, со водаша ѓреџворена во мраз.

НАРАТОР: Катарина скришно го научила Хит да лизга, во езерото блиску до домот на семејството Шо.

ЕЛИС ДИН: Јас почнав да лизгам кога имав седум години, а и тоа беше доцна: Хит Роча имаше речиси *единаесет* години кога почна.

Џејн Карер, жена со сџроџ израз на лицешо и во нејзинише седумдесетџи години, со каграваша коса бојадисана јаркоцрвено, со свilen шал во конџрасџна нијанса, сеги до мразоџ на Олимџискиоџ џренинџ-ценџар во Колорадо Сџринџс.

ЏЕЈН КАРЕР (официјален претставник на американските спортисти во уметничко лизгање): Спортистите кои се занимаваат со танц на мраз остваруваат врв на умешноста на постара возраст, меѓутоа лизгачите кои ќе почнат да се занимаваат со која било дисциплина кога се постари од просечната возраст, се наоѓаат во понеповолна ситуација. Основните лизгачки вештини го поставуваат темелот за успех во иднина.

НИКОЛ БРЕДФОРД: Признавам дека бев крајно скептична додека не ги видов како лизгаат заедно.

ПОГЛАВЈЕ 3

Повеќе не се борев додека Ли ме влечкаше нагоре по скалите назад и ме фрли во мојата соба. Штом престана звукот од неговите несигурни чекори низ ходникот, се стрчав кон прозорецот. Хит стоеше долу на тревникот, бос на тревата прекриена со слана. Ги опушти рамената од олеснување кога ме здогледа.

Како за јануари, надвор беше мошне пријатно: на земјата немаше снег, езерото уште не беше замрзнато. Ли го има исфрлано Хит и на далеку полошо време. Порано му фрлав разни работи од прозорецот – облека, храна, чисти ќебиња – но, Ли дозна што правам и го закова прозорецот да не може да се отвори.

Хит ми мавна, па се сврте и се упати кон шумата. Можеби Ли повеќе не можеше да ми ја заклучува бравата, но и понатаму седев мирна како да сум заробена во собата додека тој не засpie, а тоа можеше да се случи во кое било време меѓу полноќ и мугри. Знаев каде оди Хит да се крие во вакви ноќи, и не смеев да ризикувам брат ми да го уништи и тоа.

Ја притиснав дланката до стаклото од прозорецот, како да можев да го допрам Хит од далечина, и останав така додека не го видов дека исчезнува зад искривените гранки од багремите. Ја тргнав раката од прозорецот, на чие стакло остана отпечаток од црвена дланка.

Се надевав дека брат ми сè уште криви.

По смртта на татко ми, Ли беше главен, иако беше постар од мене само пет години и едвај способен да се грижи за себе: мислеше дека Хит е лошо влијание за мене. Многу храбро од негова страна што се грижеше за „влијанието“ на Хит кога секоја недела и самиот носеше дома

друга девојка. Веќе и не броев колку ноќи минав дотогаш со перницата преку уши во обид да не ги слушам звуците кои ги испуштаа тие кутри девојки во очигледно одглумени оргазми.

Медиумите многу сакаат да ми ги прикажуваат помладите години минати со Хит како некоја бесрамна глупост во стилот на *Цвејшови во ѿошкровоје*: дека ние двајцата сме пораснале како брат и сестра (неточно), дека нè оставале без надзор и слободни да си ја истражуваме неспорната страст еден кон друг (неточно, но камо среќа да беше точно).

А, вистината, сеедно дали ќе поверувате или не, е дека јас и Хит двајцата бевме девици на возраст од шеснаесет години. Секако, се бакнувавме, се допиравме, тргавме малку настрана делови од облеката за да можеме да се допираме со кожата. Секој од нас знаеше како да го натера другиот да збивта, да стенка и да трепери од задоволство. Знаев дека Хит сака да оди и подалеку од тоа. Сакав и јас.

На некој начин, се чинеше бесмислено да чекаме. На крајот на краиштата, веќе бевме интимни на начини што им се тешки за сфаќање дури и на возрасните во долгогодишни врски. Заедно одевме на училиште, заедно лизгавме, практично секој миг додека бевме будни го минувавме заедно – а, заедно ги минувавме и миговите додека спиевме, кога Хит ќе успееше да се прикраде покрај брат ми.

И покрај тоа, претстојното заминување на државниот шампионат ќе беше првпат ние двајца да сме сосема и вистински сами. Технички, сè уште имавме тренер иако едвај наоѓавме сили да ја плаќаме Никол. Татко ми во својот тестамент подели сè рамноправно меѓу мене и Ли, вклучително и недвижниот имот, но немав пристап до мојот дел додека не наполнив осумнаесет години.

Никол ни помагаше најмногу што можеше: ни наоѓаше хонорарни работи околу мразот со што делумно плаќавме за изнајмување на просторот, ни помагаше со кореографијата бидејќи ангажирањето професионалец ни беше

недостижно; но, не доаѓаше предвид да ја молиме да се откаже од неколку денови во кои имаше платени часови за да се ослободи и да патува со нас. Затоа, на ова патување одевме сами, а неколку вечери престојувавме во едно евтино мотелче каде претходно резервиравме сместување, бидејќи вообичаените места за сместување за овој настан беа прескапи за нас.

Секоја нормална тинејџерка едвај ќе чекаше да ја искористи предноста што нема придружба. Но, јас не бев тинејџерка како другите. Планирав да станам олимписки шампион и не сакав да сторам ништо глупаво со што ќе ја загрозевам таа своја цел. На пример, да го прободам со нож брат ми, колку и можеби да заслужуваше. Или, да забременам и потоа да морам да ја трошам нашата бедна заштеда за тренинзи за абортус.

Сите мислат дека мојата прва љубов бил Хит Роча. Не беше така.

Мојата прва љубов беше уметничкото лизгање.

А, сето тоа почна во февруари 1988 година – за време на Зимските олимписки игри во Калгари. Имав четири години, бев будна иако одамна требаше да сум в кревет, и го гледав преносот од последната вечер на натпреварот во танц на мраз.

Последни на мразот како двојка излегоа Лин и Локвуд. Додека заземаа позиција во центарот од мразот во исчекување на првата нота од музиката за нивната точка, камерата зумираше – крај Кирк, со неговиот костум припиен до телото и со неговата коса залижана наназад, и се фокусираше исклучиво врз лицето на Шила.

Претходните лизгачи изгледаа како живи да се јадат од нервоза: полни надежи, се молеа на кој и да е бог во кој веруваа, за сите нивни години мачна работа и труд сега да им се исплатат низ олимписка слава.

Но, не и Шила Лин. Насмевка ѝ тлееше на усните, на кои носеше кармин во иста темноцрвена боја како и камчињата кои ѝ светкаа сплетени во црната коса. Иако бев дете и немав никакво познавање за овој спорт, бев сигурна дека таа ќе победи. Шила изгледаше како *веќе да ѝ победила* – како веќе да го држи златниот медал околу вратот,